

Asia: VN/24082/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle ulkomaalaislain 72 a §:n muuttamisesta ja ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 72 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle ulkomaalaislain 72 a §:n muuttamisesta ja ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 72 §:n muuttamisesta. Esityksen muutoksella ollaan nostamassa työntekijän oleskeluluvan tulorajaa niin, että se on alakohtaisen työehtosopimuksen minimi, kuitenkin vähintään 1600 euroa kuukaudessa. Lisäksi esitetään muutosta, että jatkossa tulorajoista päätetään valtioneuvoston asetuksella.

Keskuskauppakamari kannattaa hallituksen tavoitetta siitä, että työperäisen maahanmuuton on vahvistettava julkista taloutta. Keskuskauppakamari tukee myös tavoitetta, että Suomeen töihin tulleet työntekijä pystyisi lähtökohtaisesti elättämään itsensä palkallaan.

Keskuskauppakamari pitää kuitenkin mekaanista 1600 euron tulorajaa ongelmallisena.

Keskuskauppakamarin mukaan tulorajaa ei pitäisi asettaa alakohtaisen työehtosopimuksen minimipalkkaa korkeammalle tasolle. Eli jos alalla on olemassa työehtosopimus, tulisi työehtosopimuksen vähimmäisansion olla ensisijainen tuloraja. Asetettava 1600 euron tuloraja voisi enintään toimia perälautana aloilla, joilla ei ole voimassa olevaa työehtosopimusta. Keskuskauppakamarin mukaan vähimmäispalkoista sopiminen kuuluu ensisijaisesti työelämän osapuolille.

Keskuskauppakamari toivoo, että valmistelussa tarkennetaan määrittelyä siitä, miten 1600 euron vaaditut ansiot muodostuisivat. Lausunnonalla olevasta hallituksen esitysluonnoksesta käy ilmi, että tulorekisterin tietojen perusteella sellaisia työntekijän oleskeluluvalla maahan tulleita henkilöitä, joiden kuukausipalkka oli alle 1600 euroa, oli vuosina 2019 ja 2020 noin puolet vähemmän (656 vuonna 2019 ja 662 vuonna 2020) kuin Maahanmuuttoviraston tietojen perusteella. Ero johtuu osin

siitä, että useissa tapauksissa henkilön tosiasialliset ansiot ovat olleet suuremmat kuin hakemuksessa on ilmoitettu. Kuten esitysluonnoksessa todetaan, tämä aiheutuu siitä, että oleskelulupahakemuksessa ilmoitettu palkka ei sisällä kaikkia palkaneriä kuten esimerkiksi lomakorvauksia sekä palkanlisiä. Keskuskauppakamarin mukaan vaaditun 1600 euron kuukausittaisen vähimmäisansion muodostumisessa tulee huomioida arvioidut palkanlisät ja lomakorvaukset.

Jos 1600 euron tulorajaan päädytään, Keskuskauppakamarin mukaan tuloraja tulisi ottaa käyttöön vain uusissa työhön perustuvissa oleskeluluvissa. Jatkoluvissa uusi tuloraja tulisi ottaa käyttöön vasta siirtymäajan jälkeen. Nykyisen tulorajan puitteissa Suomessa tällä hetkellä työskenteleviltä henkilöiltä ei pidä evätä jatkolupaa uuden tulorajan takia. Ei ole kansantalouden näkökulmasta perusteltua, että jo Suomeen integroituneita työntekijöitä pakotettaisiin käytännössä poistumaan maasta nostetun tulorajan takia. Ikääntyvä Suomi tarvitsee kipeästi työntekijöitä myös ulkomailta.

Keskuskauppakamarin arvion mukaan 1600 euron tuloraja estäisi sen, että maahantulijat tekisivät osa-aikatyötä. On kuitenkin aloja, joilla yritystoiminnan esimerkiksi kausiluonteen takia henkilöstöä rekrytoidaan osa-aikatyöhön. Esitetty tulorajan nosto heikentäisi osa-aikaisen työvoiman saatavuutta, aiheuttaisi työvoimakustannusten nousua ja heikentäisi siten joidenkin yritysten kustannuskilpailukykyä.

Keskuskauppakamari suhtautuu varauksellisesti myös siihen, että tulorajoista päätetään valtioneuvoston asetuksella. Tämä mekanismi loisi yrityksille varsin ennakoimattoman näkymän kansainvälisten työntekijöiden palkkakustannuksiin liittyen. Se että valtioneuvosto asetuksella täysin mielivaltaisesti valitsisi jatkossa tulorajan kansainvälisten työntekijöiden oleskeluluvan perusteeksi, saattaisi väärin asetettuna johtaa siihen, että kansainvälisten työntekijöiden rekrytointi ei olisi mahdollista matalapalkkaisilla aloilla, joilla työntekijöitä nimenomaan tarvitaan. Väärin asetettu tuloraja saattaisi merkittävästi vahingoittaa yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä sekä heikentää yritysten halukkuutta rekrytoida kansainvälisiä työntekijöitä. Ikääntyvä Suomi tarvitsee kipeästi työvoimaa myös ulkomailta pystyäkseen ylläpitämään hyvinvointivaltion rahoituksen kestäväällä pohjalla.

Sipola Johanna
Keskuskauppakamari